

Denk aan het milieu. Denk na voor je print! [venster sluiten](#)

Vincent Kouters - 08/04/09, 00:00

In Villa Europa blijkt het leven van de Oostenrijkse schrijver Stefan Zweig grappig, tragisch, en interessanter dan zijn werk. Maar de Zweigiaanse pathetiek kan ook omslaan....

Amsterdam Op Stefan Zweigs toneelstuk Jeremias heerst een vloek. Tot drie keer toe kon zo'n honderd jaar geleden de première ervan niet doorgaan, omdat een van de acteurs of de regisseur onverwachts overleed. Dit vertelt theatermaker Vincent Rietveld in Villa Europa, zijn oeuvrevoorstelling over Zweig, nadat hij net een paar tergende klaagscènes uit het stuk heeft gespeeld.

Eigenlijk is het leven van de Oostenrijkse schrijver (1881-1942) veel interessanter dan zijn werk. Daarom is Villa Europa. De wereld van gisteren van Rietvelds eigen theatergroep De Warme Winkel ook vooral een biografie. Een erg grappige zelfs, ondanks alle tragiek en eenzaamheid in het leven van de welgestelde Joodse intellectueel.

Rietveld en actrice Mara van Vlijmen staan een groot deel van de voorstelling boven op een grote stapel verweerde kringloopwinkelboeken. Daarin duiken ze een hoop anekdotes uit Zweigs leven op, evenals een aantal onheilspellende luciferdoosjes. Ze vertellen mooi over de roerige periode waarin hij leefde: Wenen, begin vorige eeuw. Toen de kunst nog hoog was en Zweig zich in de belangstelling wist van mannen als Rilke, Pirandello en Rodin. Totdat de nazi's ten tonele verschenen en boekverbrandingen en de Joden vervolging de culturele elite verscheurden.

Bijzonder energiek en niet zonder leedvermaak schetsen ze een aardig tijdsbeeld. Sporadisch spelen ze een scène uit Zweigs leven of werk, daartoe uitgerust met Hitlersnorretjes of grote fopneuzen. De Warme Winkel-humor is, zoals altijd, grillig: van Twee voor Twaalf-grappen – 'dat zoeken we op' – tot een sentimentele zelfmoordscène van een kwartier. Als dan voor de derde achtereenvolgende keer Beethovens Mondscheinsonate wordt ingezet, verandert een glimlach om zoveel Zweigiaanse pathetiek snel in bittere irritatie.

Dit is de derde voorstelling in een vierluik van De Warme Winkel over Oostenrijkse auteurs, getiteld Öst'reich raus! Thomas Bernhard en Rilke gingen vooraf en worden nu gevolgd door deze originele encenering van een brute clash tussen Zweigs verfijnde kunst en de typerende tegendraadse stijl van de groep.

Vincent Kouters

dewarmewinkel.nl

De Persgroep Publishing. Alle rechten voorbehouden.